

★ ‘ମୁଖ୍ୟାତି’ କାନ୍ତିଯା ବୋଲ୍ଦିଲିକ କବି ଓହିମା ପ୍ରଥମୀ ହେଉ ଏବେବେଳେ ଭାବେ କ୍ଷେତ୍ରର ମୁଖ୍ୟାତି ଭାବେ କାହେବେଳେ ଏବେବେଳେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ

⇒ କାଳ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚାଷ୍ଟତାକୁ ବୋଲ୍ଦିଲିକ କବି ଓହିମା ପ୍ରଥମୀ
‘ବୋଲ୍ଦିଲିକ କବି’, କାବ୍ୟର ଗ୍ରହଣ କବିତା ହିଁ ‘ଅଜ୍ଞାତ’, ଏବେ
କାନ୍ତିଯା ତିନି ଗାୟତ୍ରୀ ପାଇଁଲିକ ‘ଆଶ୍ରମ୍ୟ’ (କାଳୀ-କାଳୀ, କାଳୀ ପୂର୍ବ)
ବ୍ରିଜିମ୍ୟାନ୍, ବୀରତ ସ୍ଥାନ୍ ପ୍ରଥମୀ ଲମ୍ବାର ପିତାମହି ବେଳ ଓ ସ୍ଵର୍ଗମୁହୂର୍ତ୍ତର ପରିବର୍ତ୍ତନ
ଏକ ଭାବୀ ଅସ୍ତ୍ରାତି କାନ୍ତିଯାର ପରିବର୍ତ୍ତନ, ତୀର କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବାର ବୀଜୁମଣ୍ଡଳ ଏବେ
ମୁଖ୍ୟାତି, ତୌରେ ବୋଲ୍ଦିଲିକ ଏବେ, ପାରିଦିର୍ଘ ଦୈନ୍ୟ, ପାତାଖାନିଲେ ଇଲ୍ଲ
ପ୍ରାପ୍ତିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଭେଟେଇନ କେ, ଏବେ ତାତ୍ତ୍ଵାତ୍ମକ ଆନ୍ତି ମାତ୍ରା ବାଲି
କ୍ଷାମାମ୍ବେ ବିଦୀତପୂର୍ବ ଏତିକୁ ଜ୍ଞାନର ପଦରୂପ ଭାଲାଭାବେ ଛିଲିଲି
ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେସ୍ ଦକ୍ଷତା,

2. ୧୯୪୨ ମେ ମୁଖ୍ୟ ଗାନ୍ଧି ଅନ୍ତର୍ଭବ୍ୟ ପିତାମହୀମ୍ୟ ହିଲ୍ ହାଲ୍
ଏବେ ଏ, ବୋଲ୍ଦିଲିକ ମଧ୍ୟାତି ଜ୍ଞାନର ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବାର ବୀଜୁମଣ୍ଡଳ
କାବ୍ୟ ଏବେ କବିତାର ପଦରୂପ କାହାର, ତିନି ଦେଉତ ପ୍ରକଳ୍ପ ବନ୍ଦର ବ୍ରିଜି
ଲୀଲା ଚଳେ ଏବାଦିକେ, ତାଙ୍କ ଭେଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକଳ୍ପିତ କୁମାଳିପନ୍ଦିତ ଦେଶ
ମୂର୍ଖ ବୋଲ୍ଦିଲିକ ମରନକା କାଳୀ Tomos Haudy ର ପିଲାତ କବିତା
'The Darkling Thrush' ଏବେ ମହୀଁ ‘ମୁଖ୍ୟାତି’ କବିତାର ମଧ୍ୟରେ ଏବେ
ମଧ୍ୟ,

ବୋଲ୍ଦିଲିକ ମୁଖ୍ୟାତି ମରନକାର କବି ଭ୍ରମ୍ଭ, ‘ମୁଖ୍ୟାତି’
କାନ୍ତିଯା ‘ମାଡ୍ରେ ଶାତ୍ରୀ’ ପ୍ରାପ୍ତିର ‘ବଳଦିରୀ’ ପାଇଁ ପାଇଁ ପାଇଁ
ମାଡ୍ରେ ଶାତ୍ରୀ: ବୋଲ୍ଦିଲିକ ଭ୍ରମ୍ଭ କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର
ଏବେ ହୁଏ ମୁଖ୍ୟ ମରନକାର ଅଣ୍ଟିକ ହୃଦୟ ଉଚ୍ଚ କବିତାର କାମ, ଉଚ୍ଚ
ମୋଡ୍ରେ ଶାତ୍ରୀ ହୁଏ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତିକିଲ କ୍ଷେତ୍ରମଧ୍ୟରେ ନୌନ ତାଙ୍କ ମୋଡ୍ରେ
ଦେଶର ହୃଦୟ ଉଚ୍ଚ ଉଚ୍ଚ ଚିନ୍ମତିକାର ବନ୍ଦ କହା ଶୀଘ୍ର ବୋଲ୍ଦିଲିକ ପ୍ରତିନି, ଏବେବେ
ଏବେ ପାଢ଼େ ବୀଜୁମଣ୍ଡଳର ‘ମୁଖ୍ୟାତି’ କବିତା ନୌନ-ପ୍ରୀତିର ହୃଦୟ
ଏବେ ନୌନର କୁମାଳରେ କହା, କିନ୍ତୁ ଏ କବିତାର ଉଚ୍ଚ ହୃଦୟ—
ଦୁଧାର୍ଥ ଦିଲିନ ଦେଖିବାରେ କାବି-ତାତ୍ତ୍ଵାଧିକାରୀ,

“ ଦେବତା ମୁଖ୍ୟ ବିଦୁତ ଭାଲା ହୀତ,
ମହାନୀ ବୀଜୁମଣ୍ଡଳ ମୁଖ୍ୟ ମଧ୍ୟ ହୀତ,
ଉଦ୍ବାଧ ହୀତ ବୋଲ୍ଦିଲିକ ହୀତ,
ମାଡ୍ରେ ଶାତ୍ରୀ କାହାର ହୀତ ବୋଲ୍ଦିଲିକ
ହୋଇବା, ତିନି ମରନକାର,”

ଏଥାନ୍ତେ ବୀଜୁମଣ୍ଡଳ କବିତାର କୁ ଅକ୍ରୂପ ବୋଲ୍ଦିଲିକ ମୁଖ୍ୟ ନିଦ୍ରାପିତ,
ତିନି ବୀଜୁମଣ୍ଡଳ ବନ୍ଦ ଭୋଗ ଭୋଗ କାହାକୁ କୁମାଳର,
କାହାର ଉଚ୍ଚମୁଖ ମୁଖିକଠି ଏକବିନନ୍ଦ, ତୀର ଅକ୍ରୂପ ଭୋଗ କିନ୍ତୁ ମୁଖ୍ୟ, ତାଙ୍କ

• ପରିମାଣ ଦେଖାଯାଇଲା କଥା

କେବଳର ନିରାକାର ହାତରେ, କୁଟୀମାର୍ଗ

ଶ୍ରୀ କଣ୍ଠପାତା ମହାନାଥ

ମାତ୍ରାବିଧାନ

ପ୍ରମିଳାଙ୍କନ ହେଲୁଗାନ
ଜ୍ଞାନ. ଶ୍ଵାମ ହେଲୁଗାନ
ଦୋଷାତ ଧର ଶ୍ଵାମ
ଶ୍ଵାମାଙ୍କାନ ଶ୍ଵାମ
ଶ୍ଵାମାଙ୍କାନ mask ଶ୍ଵାମ
ଶ୍ଵାମାଙ୍କାନାଟିକାନ ଶ୍ଵାମ
ଶ୍ଵାମାଙ୍କାନ ଶ୍ଵାମ

‘জীবন মাত্র’ জীবনকে সিঙ্গাপুর দ্বারা প্রক্রিয়াত করে, তিথে জীবন
বিলে উদ্বৃত্ত দ্রুতগতি অনুসৃত পরিকল্পনা জীবন— এই জীবন চাকা পড়ে যাব
সু আনন্দ অতিশয় তিথে উচ্চত অপ্রাপ্য হয়ে— ধূমুকি প্রণালী
অঙ্গী শরীর পাখি নানা রক্ষণ প্রাপ্ত করে তোকালে পড়ে যাব।
নিম্নোন উভার, প্রাণের আনন্দকাঞ্চিৎ কে নিম্নোনকে মিলিয়ে দ্বারা
গতি, কান্তি অথ কবিতার আভীতিক মুক্ত কে ধূনেন্দ্র দ্বিনিম্নলিঙ্গ
মেন প্রণুর তাল দল কেবলীর অণ, কিম্বা মেঁ তীক্ষ্ণায় দুরন্তে
প্রবেশেন মেঁসনে তোকে harmony, গুরু আন লেঁ মেঁ তীব্রত্বের
তাঙ্গনশীলতাকেও মিলিয়ে দেখেন কিংবিতা, সুর স্মৃত অথ
মিল মানে তাৰ একতাৰ,

ଅମ୍ବାତ୍ର ଶରୀରମୁଖ ଏକ ଦଢ଼ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କୁ ସିନୀ ଓ ନିର୍ବିଳେ, ଶିଳୀରଗାଡ଼ି
ଆଗିଥି ଛଳ ମୁଣ୍ଡେ ମିଳାଇଛି ତାରେ — ଡାଜର ମାନ୍ତ୍ର ଦେଇଥେ ଦୟମ
ମାଧ୍ୟରେ ଝାଲୁମ୍ବ ମାହର କାବି ବାଲକୁନ ଲୋକଶୁଳୀ ଫେରେ ଫେରେ ବନ୍ଦ
ଓ ଭେବନ୍ଦୀ, ତାମା ଫେରେ ଫେରେ କାହିନ ଓ ଉପରତ ସିନରଟରେ ତାମାମ୍ବ
ଫେରେ ଝୁମ୍ବ ଝୁମ୍ବ ଭାବେ ଲୟ, କେବେ କାହିନ ଅତିବିଦ୍ଵା, କାବିର ମିଳିମ
ଅର୍ପନିମିନ୍ଦ୍ରିୟର ତାମାମ୍ବ ଝୁମ୍ବମ୍ବ ଏକାହିନ ଏହି ସିନରଟରେ ମାମ୍ବ ତାମାମ୍ବ,
ମାଙ୍ଗେର ତୃତୀଯାତ୍ମନ ଦେଖାକୁ ଆକାହିନ ଅଭେଦ ତିନି, ମୁହାନ୍ତାଙ୍କ
‘ଜାତି’ କବିତିମ୍ବ ରାତରେ ଝୁଷେ ବିଲାରିତ ତାରେ ମୁହୁତ୍ତମମ୍ବ ଜାଗରନ୍ତମ୍ବ

ଏହି କାଳୀନ କଥିର ବ୍ୟାଙ୍ଗରେ ପାଞ୍ଚମୀ ଦେଖିଲୁଛି ଯେବେ କାଳୀନ
ମଧ୍ୟାମ୍ରିକତାରେ ଯାହାର ଅନ୍ତରେ, ଡି. ଏମ. ଏଲିମ୍ବଟ ମେନ ଅର୍ଜା ଫେନାର
ମାତ୍ରା କ୍ଷେତ୍ରର ଦେଖିଲୁଛନ୍ତି ଏମାନି ବ୍ୟାଙ୍ଗରେ କଥି କାଣିଲୁଛାଣିବେ
ମରୁନ ଅନ୍ଧର ଲିଲାକାଢ଼ୀ, ରିକାମୀ, ଏହି କିମ୍ବାମିନତାର ମୁଣ୍ଡ
ଏ ବ୍ୟାଙ୍ଗର ଏକ ପିଣ୍ଡରେ ଅଣାନ୍ତି, ଏହି କାଳୀନରେ ପାଞ୍ଚମୀ
କାଢ଼ୀ, ନିମ୍ନ ବ୍ୟାଙ୍ଗର ଏକ ଅଳ୍ପାନ୍ତି ଓ ବ୍ୟାଙ୍ଗରୁକୁ ଦେଖି, ଆମ୍ବା

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରିକ ଉପରାଜେଣ୍ଡର ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଜୀବନାତ୍ମକ ଜଳ ଏବଂ ବିଶ୍ୱେ ମାତ୍ର, "ମାତ୍ର, "ମାତ୍ର" ଅଛି, ଅଛି କେମି ମତ୍ତୁ ନାୟ, ପରମ୍ପରା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦିଗନ୍ତରେ ଅନ୍ତରେ କାବି ଲୋକାତ୍ମକ ଦେବାତ୍ମନ ପ୍ରାଚୀନୀ ଏମନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ତାର ପରାହ୍ଲେ ଟୋଢୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରିକ ଦୈର୍ଘ୍ୟରେ, ଅମୃତାନ୍ତରୀ ଥୁକେ ଟୋଢୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରିକ ବିଦେଶୀ, ଏହା ଓ କାବିତା ଅଞ୍ଜଳି ପାଠ୍ୟରେ ଅଣ୍ଟୁ mask ପାଇଁ କାବିତା, ତାର ସବ୍ଲା ନାୟ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳାଦୀ କାବି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରିର ଗତନୁହୁତିକାରୀ ବିରାଧି ଓ ଯିନିନ ଏବଂ କିଛି କେହି ମିଳିଯୁଥେନ ବେଳେ କେତେବେଳେ ମୁଦ୍ରାବୁନ୍ଦରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରି କାବିତାୟ,

3

* ପ୍ରତ୍ୟାମି କବିତା ଖୁଲାଇ ତାଳାଚତା କହି

‘ଉତ୍ତମାନ୍ତର’ କାରଣଟି ମୁଦ୍ରିତନାମ ମାତ୍ରର ଏକାଟି ଉତ୍ତମ କାଳ
କରିଛି, ଏବେଳେ ଯାହା ପାଲିତିନାମର ମେ ଅନ୍ଧକାଟ ରୂପିତ ସର୍ବ ଏତାହିଲା
ଅଥ ଉତ୍ତମାନ୍ତର ପାଲିତି କାରଣଟି ଲୋହ, ଉତ୍ତମାନ୍ତର ନାମ ଜୀବନର, ନାମ
ଅତିକ୍ରମ ଏତିତି ଶବ୍ଦରେ ଏହି କାରଣଟି ଉତ୍ତମାନ୍ତର ଲାଭିଲାଙ୍ଗିକେ ମହିଁ
ଦ୍ୱାରା ନାମ ପାଲିତା ଏକାଟି ଜୀବନି, ନାମ ପ୍ରତି ଜୀବନ ପ୍ରାଣର ମେ ମାତ୍ର
ଉତ୍ତମ ଜୀବନା, ଏହି ଉତ୍ତମାନ୍ତର କାରଣ ମୁଦ୍ରିତନାମ, ଅତିକ୍ରମ ହିନ୍ତା
ମେଲା ଅର୍ଥାତ୍ ଉତ୍ତମାନ୍ତର ଜୀବନରେ ମହିଁ ପୂଜା ଦୀନରେ, ଜୀବନିର ଉପର ଦିଃ
ମୁହଁ ମାତ୍ରମେ ମୁହଁ, ଜୀବନି, ଅନ୍ଧକାର, ମୁଲ୍ୟବାଚି ଏକାନାମର ମାତ୍ରମାତ୍ର
ଅର୍ଥାତ୍ ଅନ୍ଧକାର ଜୀବନ ଏହି ପାଲିତା ଦଲ କିମ୍ବା ଅର୍ଥାତ୍ ଏକାନାମର ଚାଲାନ୍ତି
ଉତ୍ତମାନ୍ତର ଜୀବନରେ ଏ ପାଲିତା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଲାଭିତ ହୁଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ମହିଁ
ଉତ୍ତମାନ୍ତର ଜୀବନରେ ଏ ପାଲିତା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଲାଭିତ ହୁଏ ଏହି ଅତିକ୍ରମତଥୁବୁ
କାଢ଼ ଉଠି ଉତ୍ତମ କାଲିତି ମହିଁ ହୁଏ ହୁଏ ତେ ଏହି ଅତିକ୍ରମତଥୁବୁ
ପାଞ୍ଚମିକେ ରଙ୍ଗ କରାଣ ଦେଖି ଦିନ, — ଅତିକ୍ରମତଥୁବୁ ମିଳିବାଦୀକାମର
ଦେଖାଇ ମେ କରି ନା,

ବିନ୍ଦୁ କାଣ୍ଡାଟୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଡ୍ରୋ ପ୍ରିନ୍ସର ମାନ୍ୟ, ପାଞ୍ଚମିବାଦୀ— ୭
ବସନ୍ତାଳିକ ବୁନ୍ଦୁ ଗର୍ଭମ ଏହି ଶାନ୍ତିପ୍ରାଟି ଧନ କଷ୍ଟର ମହାରତେ ଭାଙ୍ଗିବା
ପାଇଲୁ— କାଣ୍ଡାଟା ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରେସ୍ ଉପକାମିତ ଚିଲ୍ଲାଣୀ ଫିଜିଆମ୍ବାର, ଏହି
ମହିଦିବାଦୀ ମାନ୍ୟ ଡ୍ରୋ ପ୍ରାଣି ବାପୁବିମିଶ୍ର କାଣ୍ଡାଟାଲିମ୍ବି ଶାନ୍ତିପ୍ରଦେଶ
ପାଇଁ କଥୁରୁ ଦୟାଧିନ କାହିଁବେ, ପାନ୍ଦିପ୍ରତି ମହାରତେ ମାତେନ
ହେଉ— “ଏମିତିବେ ଧନ ମାନ୍ୟମୂଳଗ ଶାଙ୍କ ନାହିଁ”

ଶ୍ରୀମି ବିତୋ ଗୋପନୀୟ ମହାନ୍ତିଷ୍ଠାନ

.....
টেক্স থাল কি অলাদ্য বন্ধু গ্রামে

ଶେଷି ପିଲାପ ହାତ୍ରା କରିଥାଏ

.....

ନିର୍ମାଣକାରୀ ମନୁଷ୍ୟଶିଳେ ଆର୍ତ୍ତିଗତିକିରଦେହ ଥାଏ ଗୋଟିଏ ଭାବିତେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ
ନିର୍ମାଣ ମତେ, କୁନ୍ତା ସକାରୀର ମେ ପରିବାର ଉପରେ ବେଳାତ
ଶୀଘ୍ର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ — ବେଳାଦିକୁ ନିର୍ଭେଦ ନିଃ ମୁଦ୍ରାନୀୟ ତାଙ୍କିରିତ ମାନୁଷ୍ୟ
ଅଧ୍ୟେ ଭାବିତ ଭାବୀ ଓକ୍ତ ବେଳାଦିର — ତାହେ ପ୍ରଭକ, ଭୌଜୀବାଣି ଏବା ଜୀବି

ଅଣ୍ଟାଟିନ ଅଣ୍ଟାକ, ଲାତି ରାମ୍ପାତା ଛାଇଫୁଲ୍ଲା ଅଣ୍ଟାଏକ ଲୁହିଲୀ ଅଟେ
ମିଥି ଲିଖିଛୁ ଯଜନ ଉତୋଦିନ ଶକ —

ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣନାରୀ ପତ୍ର

ମିତ୍ର ସବସ୍ତୁ, ରୁଦ୍ଧିତାମୟ ଏକା

କାନି ଶୁଣିଛନ୍ତି ଏହା ପାଇଲା କାନି ଶୁଣାଯାଇଲା ଅଧିକାରୀ ।
ଆମିର ଦ୍ୱାରା ପିଲାନ ଅଣିକ ସୁଖମାନ ବିଷ୍ଟ ହେଲା କଥିଲା ଏହାର
ଅଣିକ ସୁଖମାନ ଏହାର କାମିଳାରୁ ଜାଣିବାକୁ କାହାର ପୂର୍ବଦେଶ, କାମିଳାର
ପିଲାନ କୁହକୁ କାହାର ମୁଖିଲିଙ୍ଗ ପୁର୍ବଦେଶ କାହାର ପୁର୍ବଦେଶ କାହାର
ମୁଖ ପୁର୍ବଦେଶ କାହାର ପୁର୍ବଦେଶ ଓ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କ ମୁଖୀ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କ
ଏଥାର ଶୁଣିବାରୁ କାହାର ଏହାର କାହାର ଉପରାକ୍ଷର ଅଣିକ
ମୁଖିଲିଙ୍ଗରୁ ବଲନ —

“ମୋଡ଼ ଡିଲ୍ କିମ୍ବା ତା ନିଷ୍ଠା କି ଗଲେ ଗାନ୍ଧୀ,
ଅନୁଭୂତିପେଣ୍ଡ ଲାଗେ ନା ହେଠ ଦୁଇଥା
ତାଥିଲି ଝର୍ମିମ୍ ଜ୍ଞାନ୍ କି ନିଜେକେ ଗାନ୍ଧୀ,
ଫେଲା ଶୁଣ୍ଟି ଛାଲେ ନା ତାଜିଜାନ୍ତ୍ୟ” ।

୪୫

ਭਾਈ ਤੇ ਜਸਾਡੂਜ਼ ਚਿਨ੍ਹਿਜ਼ੀਰ ਮੁੱਖੀ ਹੁਣ ਕਾਨ੍ਹ ਕਲੋ ਕਾਰਿਗਰੀਅਨ ਆਏ
ਵਾਹਿ ਪਾਸੇਰ ਅਵਹਿਨ ਹੈਨ, ਅਥ ਕਿਉ ਪਾਛਿਓ ਪਾਛਿਓ ਕਿਉ ਕਹਾ ਸਮਾਨਾ
ਦੁ ਕਥਾ ਜੁਸਤਿਹੁ ਹੈਨ ਧਾਕੀ ਕਾਦੇ ਨਾਗੀ ਪਾਗਾਲੀ — 'ਤਾਰ ਬਲੁਆਹ
ਪਾਤਿ ਜੇ ਬਿਵਾਹੁ ਦਲੋ' — ਕਮੁਦਰਾਣੀ (੩) ਚਿਲੋਕਾਣੀ ਬਾਹੁਪੰਨ
ਮੀਥ ਲੈਖਤਾਗਲਜ਼ੀ ਭਿਦੀਓਨ ਮੁਫਲ ਥਾਵ, ਟੀ ਅਗਣੀ, ਤਿਉਤ, ਚਿਤ੍ਰਵਾ
ਕਾਨ੍ਹਕਾਨੀਨ ਬਲੇ ਭੇਲ੍ਪੇ ਭਨਗੇਗ ਚਿਲੋਗੀ ਕਾਨ੍ਹ, ਤਵ ਬੁਝਾਵੁਤੇ ਸਾਫ਼ੇ
ਚੁਂਘਕੈ (੪) ਪਾਧਿਸ਼ਿਦ ਪਾਕਲਤੇ — 'ਮਿਲੇ ਭਿੰਨੇ ਭੇਲ੍ਪੇ ਲਾਨਾ ਛਲੇ,

ତୃତୀୟ ମୁଦ୍ରକ କାରି ଦୁର୍ଲିପ୍ତି ପ୍ରକାଶିକେ ବ୍ୟାଙ୍ଗାନ୍ତିକ କାଳୀନ
ପ୍ରକାଶକେ ଚାନ୍ଦାତ କରେଛୁ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟକେ ବ୍ୟାଙ୍ଗାନ୍ତିକ ମଧ୍ୟମ୍ଭାବର ଅଭ୍ୟାସନ
ଦୂଷଣ୍ଡ ଲାଭିତ ହୁଏଛୁ, ଅନୁମ ଉତ୍ତୋଳିକ ସିଂହ ନିମ୍ନ ଜିହ୍ଵା-ଚିତ୍ତିକୀ
ବିନ୍ଦୀ କରେ ତିର୍ଯ୍ୟାନାର୍ଜନ କରୁଥିବିନ୍ଦୁ କାବି ତୀର ପଳାତକ କାଳୀନାଲଭ୍ୟାକୀର୍ଣ୍ଣ
କାହେ ଜେବେଦୁନ, ତାକେ ଏହି ଚାଙ୍ଗୀୟ ଦେବ ମେ ତୋର ଅଭ୍ୟାସନ୍ୟ ତିନି
କେବେଳ ଦୁର୍ଲିପ୍ତିନାକାର କିଳ୍ପ ଗଢ଼େ ହିଲାତେ ଦେବ, କିନ୍ତୁ କାବି ବନ୍ଦୁଷେ
ତା ବନ୍ଦୁଦେବ ନା — ସର୍ବ ମାତ୍ରୀତି ଧରି ପାତ୍ର ଲାଲକର୍ମୁଳି ଶିଖିଯେବଳ
ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୌଜିନ ବାନାଧେନ, ତେବେ କହିଲୋ ତୋ ବୁଝେ ହୁଅ ଶିଖ ଶୁଭମୟୁ
ଶ୍ରୀର କାଳୀନାକେ ତାପ୍ରକିଳେ ଭାତ ଭାନ୍ତିର ଜୀବି ଦେବନ ନା,
ଶିଖପୀ ଶୁଭମୟ, ଏବେଳି ଏ ଜୀବିନ ବ୍ୟାଙ୍ଗମେଶ୍ଵା ସିଂହ ଓ ଭୁବନ
ମଧ୍ୟମ୍ଭାବି-ଦାଲାଲଦେବ ଦ୍ୱାରା କ୍ରୋପିତ ଓ ଲୁହିତ ହର୍ମାଦ୍ଵିଲ — ଏହି
କାବି ବାଲାଦୁନ, ‘ବିନ୍ଦୀ’, ତିନ୍ଦୀ ‘ବୁଲବୁଲ’,

ଦୁଇ ମୁଦ୍ରକେ କବି ଶୀଘ୍ର କରିଦେନ ଏହି ଚାଲିଯାକେ ଧାର୍ମିକ
କାର୍ଯ୍ୟ ଏକାକୀ ନୀତି ଉପରୁ ମଧ୍ୟ କୁଣ୍ଡଳ ନ ଲାଗାନ ଜ୍ଞାନ କିମ୍ବା
ଶୀଳମ୍ବ ଶ୍ରୀମନ୍ତର ପଥ ଛାନାମ କରିଦେ — କିନ୍ତୁ ଶାର୍ମିନ ଓ ଶ୍ରୀମିତ
ଶୀଳମ୍ବର ଉପର ପଡ଼େଦେ ଦେଖ ଶ୍ରୀ କରନାର ଲୋକ, ବାସିତାରେ କୋମେ

ଆଶାନ୍ତରେ ଛାତା କବି ଉପରୁଷର ଦୈତ୍ୟରେ —

‘ବେଶେ ଅର୍ଜୁ ତିମନୀ ମାନ୍ଦି କଥା—

ପ୍ରତ୍ୟାମକାରେ ବିରୋଧୀ ଝାର୍ଗ ମାରି;

ଏହି କବିତାମ୍ବ ଉଚ୍ଛଵର ଶୀଘ୍ରରେ ପରମାପନ୍ତରେ ଲାଗିଥିଲା
ଏହି ଶୀଘ୍ରରେ ତାଙ୍କ ଆଶା ତିମାଲ ଲମ୍ବାପନ୍ତରେ ପାରିପୁରକ, ପର୍ବତୀ ଜୋପର ଏହି
ଦୁଇ ପଞ୍ଚକ୍ରିତ ଏହି ତିମାଲ ତୋରିଥିବା ସବେ ମନେ ଥିଲା

‘ଟେଲାପି’, କବିତୀବଳର ଲମ୍ବାକି ଦିକ୍ଷାକେ ମେଣ୍ଟ
ତିମାଲ ଏକାନ୍ତ ଅନ୍ଧାମ ଦେଖିପରେଇନ, ବର୍ତ୍ତମାନର କୁଣ୍ଡଳ ସ୍ଥିର କାର୍ଯ୍ୟ
ଶୀଳମ୍ବମ୍ବର ଦିନେ ଆତିଶାଲିତ ଅନ୍ଧାମ୍ବେ ମାନବ ତୀରନାର ଭୋଗିଯ ବେଳକାଳ
ଦୂର ପଡ଼େ ଗେବେ, ତାଙ୍କ ଅନ୍ଧାମ୍ବ ହୃଦୟ ଦେଖିବା ଶରତକୁଳର, ଶାଲକାର
ଏକ ପରିମି ପାଣ୍ଡି ଥିଲା ଟେଲାପି, ତୀରନାର କୁଣ୍ଡଳ ଏହି ଦେଖାନ୍ତେ
ତୃତୀକି ଶୁଭ୍ରନାମ୍ବ କୁଣ୍ଡଳମିତି କରିପରେଇନ କବି ‘ଟେଲାପି’ ନାମକରଣେ
ଶ୍ରୀମି, ତାହିଁ ସବା ମନ୍ଦ ଟେଲାପି, ହୃଦୟ ସମେତ କହିବି ଉଚ୍ଚମଞ୍ଜନ
ପ୍ରକଳକ ଏକାଟି ଯିକ୍ଷିତି ବାବତି,

ମେଲୁ ଗାନ୍ଧି, ମନ୍ତ୍ର ଜେଣ ମୂର୍ଖ, କାହିଁବି କୌଣସିବି ଦେଖିବି ଦେ

ତେଣୁ ଅକାଶିତ୍ ପୈଥିଏ ତା ତାଳାଚନ୍ଦ୍ର କଲ୍ପି—

→ କୌଣସିବି ଭାଷିତେଇ ଝାଇଛନ୍ତା ଏକ ପାଞ୍ଚବୟବୀ କବି ପାଇଁ ଯାଇଁ
ଛାଇବାରୀଯି, ତେଣୁ 'ମେତ୍ ଲାଗି, କିନ୍ତୁ ଜେଣ ମୂର୍ଖ, '(୧୯୮୮) କବ୍ୟବ୍ୟବୀ
ପ୍ରଥମ ଓ ଅନ୍ତରେ କବିତା ହେଉ 'ମେତ୍ ଲାଗି, କିନ୍ତୁ କେଣ ଗାସ, କାହିଁବି,
ଜୀବନର ଆସ ଶେମ ଆହୁତି ଅରୁ ଶୁଣିବୁ କାହିଁ ଅକେ ଦୋଷଦ୍ୱାରା,
ଜୀବନ ଶୁଣିବୁ ଶାସା ଦ୍ୱାରାକୁ ଜୀବନର ଶିଖି ଶୁଣି ଦ୍ୱାରାକୁ ଆଲା ଦଳ
ଶାସ କରୁଥିବା କବି, କବିତ୍ବବ୍ୟବକୁ ଭୁବନେ କିମ୍ବା ବିଜ୍ଞାନର ମଧ୍ୟେ ପାଇଁବା
ଜୀବନ ଐତିହାସିକ ଶୁଣି ଶୁଣି ପାସ—

ଜୀବନର ଶେମ ଆହୁତି ଅରୁ କବି ମଧ୍ୟେ ଏକାଶିତ୍ ଦେଖି
କାହିଁ କରୁଥିବା, ଅରୁନ କବି କିମ୍ବା ଜୀବନରେ ଦିନରେ ଲାଗୁନ ନି, ଏକ
ଦୁଇତମ୍ ଜୀବନାତମତା, ବେଗବନ୍ଦିରି ଜୀବନ, ତିଲ ଭାଷିତେଇ ଅରୁନଟି
କବିକୁ ଜୀବନ ତାଙ୍କ କରୁଥିବା, ଭାଲାବାସା, ଭୟରେଲା, ଶୁଣି ଶରୀର କବିକୁ
କାହିଁ ଅଣକାର ଥିଲ ଗେଛୁ, ଉପରେକର ଶେମ-ଭାଲାବାସା ଲାଖିଲ ଓ
କାହିଁକି ଥିଲ ପଡ଼େ, ଶାନ୍ତି ଏଟେଲାକ୍ଷ୍ୟମ୍ ବଲୁଥିବା—

ଏହି କାଳୋ ଭୟାଦି ନୁ ଶୁଣି

ଏହି କାଳ ଶିଖି—

ବନ୍ଧନା ତ୍ରମାର କାହିଁ, ଜୀବି ତ୍ରମାର ଜୀବିନି—

ପାଇଁ ଜୀଲେନ- ଏହି କବିତି ଅରୁନ 'alone', ଏହି ଶୁଣୁ ନା ଜୀବନ
କାହିଁ ନିକଟ ବୋଲୁଥିବା କାହିଁ ତା ବୁଝେ ଉଠିଲ ଲାଗୁନ ନି, ଅରୁନ
ନିରୁନ ଶାଶ୍ଵତ ଆଦିନ ଲାଗୁନ କିମ୍ବା ଦ୍ୱାରାକୁ ବେନୁତ୍ୱ
ଦ୍ୱାରା, ବୋର ଶୁଣ ଆକେ ଉଠିଲ ଶାଶ୍ଵତ ଏକାକୀ ଗଜାର ପୀର କିମ୍ବା ଦ୍ୱାରାକୁ
ଶାଶ୍ଵତ ଆକେ ଶୋଇନ—

• ଏହି ଶାଶ୍ଵତ ଲାଗୁନ ବ୍ୟାକିଲେ ଦ୍ୱାରାଜେ

ଦ୍ୱାରାକୁ : ବୋର ବୋର ବୋର

ଏହିନ ଗଜାର ପୀର ଶୁଣୁ ଦ୍ୱାରାକୁ

ଚିତ୍ରିକାର ଆକେ : ବୋର ବୋର,

'ଦ୍ୱାରା' ଏହି ଜୀବନର ଅଣିକ, ବୋର 'ଚିତ୍ରିକାର' ଏହି ଶୁଣୁର ଅଣିକ,
ଅରୁ କିମ୍ବା ଶୁଣୁର ମଧ୍ୟେ କୋତି କୋଥିଲୁ ମେତ୍ରି କାହିଁ ଶୁଣି କରାନ ପାଇଁ
ନି—

ଶିଖିନିବି ମୁହଁ ହେବେ ଶାକ ନିରିଷ୍ଟନ ବୋଲଦ୍ୱାରେ ନିଃ, ଅରୁ ଦେଖେ ଶୁଣୁ
ଶୁଣିବା ଓ ତାଙ୍କକାର ନିଃ ପରମାନ ମୁହଁର ଶାନ୍ତିର ହେବେ ଶାକ, ତୁମୁ
ମୁହଁର ପଡ଼େ ଗୋତମା, କବିର ଆଳାଙ୍କା ଥାଳ, ମେତ୍ ହେଲେ

ମୁଖ୍ୟାରକେ ମଣ୍ଡି ନିର୍ଜଗ୍ରହନ, ଏକବିଲ୍ଲ ପାଦନ ନା, ଜୀବା ପାତ୍ରି, ଶ୍ଵାସ
କିମ୍ବାକ, ତୁ ମୁଖ୍ୟାର ତିନି ଦ୍ୱାରା ନା, ତିନି ଚତୁର୍ଥି ଏକ ଶର୍ତ୍ତ
ପାରନେ, କିନ୍ତୁ କେବେ ପାଦନ, କେବେ ପାଦନ ବା ପାଦନ, ଅନ୍ୟାଯ କରନ୍ତି
କାବି ପ୍ରେସ୍ ଶିଳାଧିନ, ତିନି ତ୍ୱରିତ ପାଦନ ଦ୍ୱାରା ପାଦନଙ୍କୁ
ତାହୁଁ ହୁମ୍, ମୁଖ୍ୟାରକେ ତ୍ୱରିତ ପାଦନଙ୍କୁ ଆନ୍ତରିକ ପାଦନ କାହିଁ, ମୁଖ୍ୟାର ହେଁ
ମହାର ଅମତ କାହିଁ ନାହିଁ,

ବ୍ୟୋନ୍ତନାମ ଶ୍ଵାସ—ପାଦନାଧିନ—

‘ଦେବାଜ୍ୟ ଭାବିନେ ଶ୍ଵାସି ଏ ତ୍ୱରିତନାମ,
ଦେବାଜ୍ୟ ବନ୍ଦନ ଶ୍ଵାସ ତ୍ୱରିତନାମ
ଲାଭେ ଶ୍ଵାସି ଅମା,’

ଏହି ତ୍ୱରିତ କାବି ଶ୍ଵାସି ଚତୁର୍ଥି ପାଦନ ଓ ଜୀବନକେ ମତ୍ତାପଣ ଅଧିନେ କାହିଁ
ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତର ଭାବୀ ଜୀବନର ପ୍ରେସ୍ ଭୋଲାବାବୁ କହା ହେଁ— ଜୀବନକେ ମନ୍ତ୍ରକ
କହି ତ୍ୱରିତ ଚେଷ୍ଟାବୁ, ତାହିଁ ଚିତ୍ତକାରୀ ଉପରେ ଉନ୍ତାନ୍ତର ଭୂମିର ଧାର
ତାମିମ କାବି ପାଦନରେ ଉପରେ ଅଧିନ କହିବୁ, ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତର ଭୂମିର ଧାରି ତାହିଁ
କାବି ତ୍ୱରିତରେ ଜୀବନର ସବ ଜ୍ଞାନିମ ଏହି ବାଲିବୁ—

‘ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତର ଭୂମି ସିରୁ—ଏକଟି ଦ୍ୱାରା ଅଧିନ ହୁଏ,’

ପ୍ରେସିଟ ବନ୍ଦନ ଶ୍ଵାସ ଦୀର୍ଘ କରିବିଛୁ, ଏହି ପ୍ରେସି କାହିଁ ହୁଅଥିବା
ପାଦନ ମୋଳ ଜୀବନର ଧାରି କୌଣସି ଦିମ୍ବାବୁ, ମାତ୍ରାକି ହିନ୍ଦିତ ଅଧିନ
କାବି ତ୍ୱରିତ ପାଦନି, ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତର ଧାରି ତାମିମ କାବି ଏହି ଅଭିଷେଷି ଶ୍ଵାସ
କୌଣସି ହୁଏବୁ ପେନ୍ଦରେ ଜୀବନ ମଧ୍ୟକେ,

‘କାମିନ୍ଦ୍ର ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତର ପେନ୍ଦର କାବି, ସବ ପିତାର, ତିନ୍ଦିଏକ ଏହି
ତ୍ୱରିତ ଅଧିନ ଭୋଲାବାବୁ କାହାରୀ— ଏହି ଅଧିନ ପିତାର ଦୀର୍ଘ
ଶିଖି ଅଧିନ ଦୀର୍ଘ ଏହି ଜୀବନର ଜାତିଅବଶ୍ୟ, ଅଧିନ ମେହି ଦୀର୍ଘ
ରେତ ନୀତି ଦ୍ୱାରେ ଏହି ଜୀବନର ଆଧିନ ହୁଏ ନା କାବି ତା ବ୍ୟାପ ବାଲିବୁ,
ଅଧିନ ଅଧିନ ତରୁଳିଲା, ଅଧିନ କାବି ଦେବାଜ୍ୟ କାହୁଁ କାହିଁ ଅଭିଷେଷି ଜୀବନର
ଦ୍ୱାରେ—’

‘ଲାଙ୍ଘନାଟ ବୀବ ମିଳି ଏ ଶିଖିର ମେଲା

ତୁ ମି ଆସିବୁ ବ୍ୟାପ ସବ ଦ୍ୱାରେବେଳା,’

ତରୁଳିଲାର ଜ୍ଞାନର କାବି ଶାହେଜାହାନ ଶିଳାଧିନ କାହୁଁ ହୁଏବୁ—

ଏହି ଶିଖି ଅଧିନ ଜୀବନର ତିନାନ୍ତ ଶାହେଜାହାନ ହୁଏବୁ—
ଏହି ଶିଖି ଅଧିନ ଜୀବନର ତିନାନ୍ତ ଶାହେଜାହାନ ହୁଏବୁ—

‘ତ୍ୱରିତ ଅଧିନ ଶିଖିର
ଏକବି ପାଦନ ତ୍ୱରିତ ଅଧିନ,’

ଜୀବଜ୍ଞାନ ଉତ୍ସର ନାମପାଇଁ କଲା ଗ୍ରହୀ, ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରେ ଆଶ୍ରମ
ଅବଳି ଅଭିଭାବିକ, ଭୀରନ ଚେତନାର ପଟେଲ ନିଯମ, ଏହି ନିଯମ କଷ୍ଟରେ
ଥାକଣ୍ଟ ପାହାତୁ ମାନବିକ ଚାନ୍ଦୁଲୀର ମେରାମନେ ଆଲୁଆ ପୌରୀ ଗଡ଼େ, ଏହି
ଦ୍ୱାନରେ କେଉଁଥି କାଟାଇ ଦୟା ନା, ଏହାର ନାମ ହଳ ଆନନ୍ଦାତି,

୧

‘বাবুর আপনা’ কথিতীয় ‘কাহার মোসে’ এর জড়িত দেশের
প্রকল্প গতেছে ৩। তেলুগু কবি,
⇒ শিশুনিক ক সাহিত্যের ইতিহাস কৃদি শোষ্য জ্ঞান এক চিনাম্পালো
গুলি মিলি ও একমিশ এই ছবি প্রতিকূলে মুক্ত করলেও শুলভ
মিশ প্রতিমীর অগ্রাধিক, রাষ্ট্রনোটিক ও সেক্ষণাধিক দীর্ঘনকে উপলব্ধ
কর্মসূল প্রতিশাস্ত্র দ্বারা প্রক্রিয়া করেছেন, যার ফল ‘বাবুর
আপনা’ কথিতীয়, কবি শোষ্য মোসে ‘বাবুর আপনা’ কাব্যগুলি
সতচালিকাটি গীতি কথিতীয় ভাষ্যে পাতার মুক্ত করিয়ে রেল ‘বাবুর
আপনা’,

10

স্বেচ্ছাম চিনুমী পুত্র পুনৰ্মুন ভেজকর ত্বর্ণ তেলুভু ইয়া
পড়ল বাবুর নিজের জীবনের পীঠান্ত্রি টেলুগু কাহু পুরো পার্শ্ব-
কেশী দেশাদ্বিলীন, তোক পুনৰ্মুন অন্ধ ইয়া উচ্ছব এবং কিছুদিন পরে
বাবুর গীতা মান, শুভিষ্যতের এই কাহিনীকে কেন্দ্র করে শোষ্য গো-
ধীয়ের ‘আপনা’ কথিতীয় লেখেন, তবে ইতিহাসের এই তত্ত্ব জীবনের
মত্ত্ব করে বিপ্লবায় আকে সমসাময়িক প্রকাশযোগী হয়েছেন, এর মধ্যে
যোগ দ্বারে কাবি জীবন অঙ্গের বিজ্ঞা তেলুভু, ‘কথিতীয় পুত্র’,
অন্তে কাবি বালুচেন — ১৯৪৭ সালের কোথার দিকে বলা তেলুভু ইয়ে
পড়েন ডিঙ্গারু গোলা শীতে পারেছেন না রাজাটি চিক কোম্পানী,
কাবির জন শুনুন ইয়া দেশে, এই সেবকুল পদবিপুর বালভু প্রাঞ্জলা-
শীঁঁক জুনগান্ন কাম্পারি কশ্চিত ক্ষয়ে ইয়া কাবি ইন ইয়া ইয়াটি
তেলু শৈত বসে খেমু তৃতৃ আপনা কয়েন, এই উৎসুক কাবি শীত
পড়ে স্বেচ্ছামুর সেই পুরুণী গান্চ : রঞ্জ পুনৰ্মুনকে মিয়ে বিশ্বাস দ্বা-
রিএ এর পুরুণ কাবি লোকে তেলুলীন ‘বাবুর আপনা’ কথিতীয়,

| । ইতিহাসের কাহিনীকে তেলুটি পাঠ্যের টেলেস্কোপী দ্বারা
গড়ে তেলুচেন : শোষ্য গোস, বাবুর মাতা কবি শোষ্য দ্বারেতে নিজের
বাবুর অস্তুত্বাত্ম শ্বেতামৃত কাহুর ইহতা পুর্ণ আপনা গুলিমুদ্দিলীন
হয়ে হয়ে নয় — বেরিকলুর পিতা বাবুর এঞ্জিন বড় ইয়া উচ্ছবে
বিমালাক প্রশংসন ইন্দুর কয়েছেন — “মে গোনা পিতার, ময়াজুলান
মে গোনা ইন্দুর আক্রিপ হিমীর শব্দকে প্রশংসন করা গুরু, মনুষৰ
মনুষৰ উচ্ছবে বৃক্ষিয়ে সীমা, দেশ কালুর গান্চ মেন দেওয়ে গোচু,”
মনুষৰ মনুষৰ পিতা মেঁচে শব্দকে প্রয়োজন কোম্পা পাট উপর
শতকীয় ঝোপৰ্ব্ব ভোজচেনের ‘টেলুমুক্কলি’ কাব্য +
, ‘গোনা মনুষৰ মেন গোচু হৈলোষ্টি’;

কবিয়ে গোবিন্দা ‘মুক্তজুন সেয়াবিনা’, মুক্তজুন বয়ন রহত বাজু
পুরুষীতে জীব্বি বেন্নে বিশ্বাস মঙ্গ কথিতি জীব্ব পেতে বয়ন, অবশ্যে
পাঞ্জাবৰ জাত কীৰ বাজুর আপনা দেনান —

ଏହି ତା କୁଳୁ ଦେଖ ଯଥାରୁ, ପାଞ୍ଜି
ତାଙ୍କ ବସନ୍ତର ଶୁଣୁ ହାତ —
ଶ୍ରୀମ କହୁ ଦୂର ତାମିଳକ ଯାଇଚାଲୁ
ତାମିଳ ମନ୍ତ୍ରାତି ଅପେ ଗ୍ରହକ,

‘ବାଦରେ ଆଖିନା’ କବିତା କବି ହୃଦୟକୁ ବୋଜାନୀ ଦେଇବେ ଦେଉଛୁନ୍ତି
ବନ୍ଦମାନେ ଝାମିଳ ମହାନାଳ, ଯେ ଅଭ୍ୟାସ କରେ ତାଙ୍କୁ ବୋଜାନୀ କ୍ଷେତ୍ରଜ୍ଞ
ତଥାଧିଳାତି, ତୁମେ ପାନେ ଗୋଲ ତୁଥିଲ ପଥର ଅର୍ଥାତ୍, କହୁ ଫେର
କ୍ଷାମିଲ ମନ୍ତ୍ରାବ୍ୟର ଦୂରତା; ଯିନ୍ତି ଫୋର ଆତିରୀବି କରାଯି ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ ତୁମ୍ଭ
ଏହି କବିତା ଶର୍ଷ ଦେଖ ବାଦରେ କୁଣ ନିଧି ଅନ୍ତମାନ ମୁହଁର ଭୋଗନୀ ହୃଦୟମ
ତାମିଳ ମନ୍ତ୍ରାବ୍ୟର ଲାଜୁନାଗ୍ରହ ଗାଡ଼େ ତୁଳତ ଘନ, କବି ପୁରାଜନ ପ୍ରତିହିମ
ବୋଜାନୀ ପ୍ରେସିପଟେ ରଚନା କରୁଛୁନ୍ତି ନବମୁହଁର ଶୁଣିବା;

କବିତାଟି ଶର୍ଷ ଦେଖ ଲେଖନ ୧୯୪୭ ମାର୍ଚ୍ଚ, ମନ୍ତ୍ରାବ୍ୟର ବୋଜାନୀର
ମେଲିରିତ ଓ ନନ୍ଦାଳ ଚିଲ୍ଲାଲାଳର ପଟ୍ଟାମିଳିଯ ବୋଜାନୀ ଲେଖ, ପାରିବିତିତ
ମନ୍ତ୍ର ବୋଜାନୀର ହର୍ମ ଚିଲ୍ଲାଳା ଜାନୀରେ ମେହିଁ ବଢ଼ ହୁଏ ଉଠେ, ଶର୍ଷ
ଦେଖ ମନ୍ତ୍ରାବ୍ୟର କୁଣ ଯେ ସାମାଜିକ ସମସ୍ତରେ ନିରାକାରକ
ବସନ୍ତ ବନ୍ଦମାନ,

‘କୁଣମାନ ଗୋଲ ତୁମ୍ଭ ଅଧ୍ୟ ପୌଦନ
କୁଣମାନ କୁଣ ଥାମ କିମନ କୁଣ,
.....
ମନ୍ତ୍ରାବ୍ୟର ବନ୍ଦ ଦୂର ତାମାକ ନିଜିଲା
ତାମାର ମନ୍ତ୍ରାତି ଅପେ ଗ୍ରହକ,’

ମୁହଁରେ ପ୍ରମିଳିତ ଏବୁ ଅଧୀନତ ଭାବ ଅରଜିପରେ ଶର୍ଷ ଦେଖିବା
କବି ଦେଖନାର ବିକଳ ହଟେଇ, କୀଳନ ମନ୍ତ୍ରାବ୍ୟର ମୋର ଜୀବନକାହ୍ୟର ଗୋଟିଏନା
ତାମ ପ୍ରାତି ମୁହଁରେ ଉପଲାଦି କରୁଛୁନ୍ତି, ଅଧୀନତର ପରିତ ଭାବରେ ଶର୍ଷି-
ବିଦେଶୀ ମାତ୍ର ଦୁଇମ୍ବ ପଡ଼େଇସୁ କଳାବିଦ୍ୟାରୀ, ଶୁନାନାବାଜୁ, ଦୁର୍ଗାତ୍ମିଳୀ ନାର
ପିଲାଚଦ୍ରର ତାମର ଲୀଲା — ମନୁଶୁଭ ହୁଏଇ ନିର୍ମାପିତ, ଏବଂ ଚରମ ଦେଖିବା
ଓ ଭାବନାର କୁଣ ଦୀପିରୁ ଦେଖିଲାନ ପ୍ରାଣର ପାତିରୁ ଏବଂ ଶାନ୍ତିକା-
ମୁଲ୍ୟବିଦ୍ୟା ହୁଲୁଛିତ, ତାନ୍ତ୍ରିକେ ଝାତାକ୍ଷିତ ହୁଏ ପାଲର ଜୟ ତାନ୍ତ୍ରିକା
କମ୍ବ ଦ୍ଵାରା ତଥା ତେବେ ମେନ୍ କେନ୍ତାପରି ପାକେ ନା କାହିଁ କମ୍ବା —

‘ନାକି ଶର୍ଷ ଶାନ୍ତିର ପାଲର ବୀଜମୁହଁତ
ବୋଜାନୀ ଅନ୍ତି ନାହିଁ ଅଧୀନତ,
ତାମାର ବର ଜୀବନ ଡଳାମୁ
ଶୁଣୁ ତେବେ ତେବେ ନିଜି ମହେନ୍ଦ୍ରାବ୍ୟର’,

ଶ୍ରୀମୁଖେର ବିରମେଷ୍ଟ ଜ୍ଞାନ ଏଥାନେ ସତ୍ତ୍ଵେ ହନନି, ସତ୍ତ୍ଵେ ହମ୍ମଦେହନ
କିମ୍ ପାତକେର ଅକଳିନ ତୀତ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ପିତା — ମେ ରୋଗଜୀଣୀ ପୁତ୍ରେର କୃତ
ଗନ୍ଧାରେ କାହେ ଶ୍ରୀନମନ୍ଦୀ, ପିତା ବାଯର ଏଥାନେ ଆକପଟେ ଶ୍ରୀକର୍ଣ୍ଣ କରାଇଛନ୍ତି
ନିଜୀରେ ପାଲେଇ ବନ୍ଦା, ମନ୍ତ୍ରାଳେ ଶ୍ରୀମତୀ ମେହେତୁ ଚନ ପିତା, କାମି ଯାଇ
ଶ୍ରୀହିମ ପୁରୁଷେର ମାତ୍ର ନିଜେରେ ଅରାଧୀ କରେ ବଲେନ —

‘ଶ୍ରୀମ କରେ ଦାତ ତୋମାଙ୍କୁ ପ୍ରିୟର —

ତୋମାର ମନୁତେ ଶ୍ରୀମ ମାରନ୍ତି,

ଅର୍ଥ ‘ବାବନେର ପ୍ରାପ୍ତିନିଧି’ ମହାରାଜାର ବନ୍ଦାର ମିଶ୍ରମନ୍ଦୀ, ଉତ୍ତରାଜୀର କାହିତି;
ନିଜୀରେ ଗନ୍ଧିର ମୁଖ୍ୟାର ବନ୍ଦାର କାହିଏ ତୋତ୍ତେଙ୍କ ଶମ୍ଭବେ ଏ କାହିନି;

12

⇒ ବୁଲ ମୁଣ୍ଡର ନ ମୁଣ୍ଡକ କବିତାଟି ଶୈଖିତିକ କବି ମୁଖ୍ୟ ମୁଦ୍ରାଜୀବିଗ୍ରହ
ପ୍ରକାଟ ହୃଦୟ ଉତ୍ସାହିତୀ କବିତା, ଏହି କବିତାଟି
କବି ମୁଖ୍ୟ ମୁଦ୍ରାଜୀବିଗ୍ରହ ଏକ କ୍ରିତାବିତାକାରୀ ଚକ୍ର ମିଳିଛନ୍ତି
ମାତ୍ରାଦେଇ, ପାଇଁତେ କବି ଡା. ରମେଶ ପାତ୍ର ଏବଂ ଜୀବିତ
ଅଥ ଜୀବିତକ କଷମୀ ଭବନ ପ୍ରଧାନ ଜୀବିତକ ଶାଳୀ West Island
ଦେଶତ କୁନ୍ତଳ କାନ୍ଦାଇଲ ଶିଖ ପରିମଳ କବି ମୁଖ୍ୟ ମୁଦ୍ରାଜୀବିଗ୍ରହ
ତଥ କବିତାମ୍ବଳେ ଏହି ଏକ ଗତିର ମୋଦ୍ଦିଲୋଭର କ୍ଷେ
ମାତ୍ରାକୁ ଜୀବିତ ଏ ନାହିଁ ପରିମଳ ତେବେଳି ମନ୍ତିଷ ଏହାରୁ
ଏ ଦୀର୍ଘକୁଣ୍ଡଳ ନମ୍ବ, କବିତ ଦୃଢ଼ ବିକଳ ଏକଦିନ ମୋତୁମ ମନ୍ତିଷ
ଆକାଶର ପୂର୍ବତର କାନ୍ଦା ଲୋକୁ ମାତ୍ର, ତାହା ସଞ୍ଚାରମାତ୍ର ବୁଲ
ମୁଣ୍ଡର କବି କୁଣ୍ଡଳ ପ୍ରାଣୀ କରାଲା —

‘ବୁଲ ମୁଣ୍ଡର ନ ମୁଣ୍ଡକ’

ଲିଙ୍ଗ ଯାତ୍ରା,

~~ଶୈଖିତିକ କବି ମୁଖ୍ୟ ମୁଦ୍ରାଜୀବିଗ୍ରହ~~ / 3
ନାନ ପାନ କାନ୍ଦା ଚରିକାଳ ଶାନ୍ତିର ହୃଦୟ ମାତ୍ର,
ଏ ମନ୍ତିଷ ନାହିଁ ଏକମଧ୍ୟ ଶାନ୍ତି ମୁଦ୍ରାମୂଳର କାନ୍ଦା ଲୋକୁ ମାତ୍ର
କବି ଶାନ୍ତିରେ ଜୀବିତ ଏକ ନାନ ଅପ୍ରମାଦ କୋର୍ମି ଦିନର
ଦୁଇତିଥିରେ ଲୋକ, ତାହା ନାନ ଲୋକୋ ଜମିତ ଦେଖିବୁ
ଅମ୍ବିତ କୋର୍ମି, ଦିନର ମୁଣ୍ଡ ମଦଳ ଅପ୍ରମାଦ କୁଣ୍ଡଳ ଦିନର
ପରି ଦେଖିବୁ, ତିଏ ଅପ୍ରମାଦ ଶାନ୍ତି ମାତ୍ର, ଏକବୁକ ଆଲମାନା
ଅନ୍ତିମ, କାହିଁ ତାହା ଅଭିଜ୍ଞୟ ଆତ୍ମ ଲାଭିବିଲେନ୍ତ ଦିକ୍ ତାଫିମ୍
ଅଭିଜ୍ଞୋ କାନ୍ଦା ଅପ୍ରମାଦ କମାନ୍ତର କାନ୍ଦାମନ, କମାନ୍ତର କାନ୍ଦା
ଲୋକ ଦେଖିବୁନ ଶାନ୍ତିରୀକାନ୍ଦାର ଅଭିଜ୍ଞୟ ଅଭିଜ୍ଞକ, କାହିଁ ତାହା
ଦେଖିବୁନିଲ ଗାନ୍ଧୀର ଅତ ବିଶ୍ଵକୁ ପରମାକ୍ରମ କାନ୍ଦାରେ ଉଚ୍ଚ ଜୀବିତ
କାନ୍ଦାରେ ଉଚ୍ଚ ଶାନ୍ତିର ଏକାଟ ଶିଳକଷମ ବୁଲ ବୀର
ଲୋକର —

ଶିଳକଷମ ବୁଲକଷମ
ପରମାକ୍ରମ ଏକ କାନ୍ଦାରୀକ୍ରମ ବୁଲକଷମ
କାନ୍ଦାରୀ କାନ୍ଦା ପାଠ୍ୟ କାନ୍ଦାରୀ କାନ୍ଦାକ୍ରମ
କାନ୍ଦାକ୍ରମ ବୁଲକଷମ

এই কথি কাটিলাগতৰ লিখন কোর্তা একজি অভিজ্ঞতা
কৰিবলৈ অস্ত কীবন কৰিবো এবং কুকু অভিজ্ঞতা
অভিজ্ঞতা কৰিবলৈ এবং কৰ্ম কৰে কৰ্ম কৰিবলৈ অভিজ্ঞতা
অভিজ্ঞতা কোন ধৰণিলৈ হৃষিকে এবং কৰ্ম কৰিবলৈ অভিজ্ঞতা
কৰিবলৈ কীবন অভিজ্ঞতা কৰিবলৈ বাস্তুতার পটভূমি, কীবন
'কৰ্মসূক্ষ' এ গোচু' ইল অভিজ্ঞতা মৌলিক অভিজ্ঞতা

কৰিবলৈ দ্বিতীয় মুখ্যক পুনরাবৃত্ত কৰিব পুনরাবৃত্ত
মুখ্যক পুনরাবৃত্ত কৰ্ম, এবং কৰ্ম অভিজ্ঞতা মুক্ত
কৰিবলৈ কৰিব অভিজ্ঞতা দিবান, কৰিব আন অভিজ্ঞতা
বিশেষ কৰিবলৈ মুখ্য পতঙ্গ কৰিব হৃষিকে কৰ্ম কৰিবলৈ
অ বৃদ্ধিশূলক, এবং এই কৰ্ম কৰিব কৰ্মসূক্ষ হৃষিকে পুনরাবৃত্ত কৰিবলৈ
কৰিবলৈ কৰিব কৰ্মসূক্ষ পুনরাবৃত্ত কৰিবলৈ —

: মাঝে মিলে রঘুনন্দন ইউনান দিঙ্গ ভূপুর,

কদিত আন অভিজ্ঞতা মিলিবো — তেজীদিন ইন্দু পুরি লাভে
কৌশিকুত,

মুল মুক্ত ন মুক্ত কৰিবলৈ কৰিব অভিজ্ঞতা পুনরাবৃত্ত
পুনরাবৃত্ত মুখ্যক মানবজীবন অভিজ্ঞতা কৰিব কৰ্ম পুনরাবৃত্ত
বিশেষজ্ঞেন, কৰ্ম কৰিব পুনরাবৃত্ত কৰ্ম কৰিব কৰ্ম পুনরাবৃত্ত
বিশেষজ্ঞেন, কৰ্ম কৰিব পুনরাবৃত্ত কৰিব কৰ্ম পুনরাবৃত্ত
হত দেবু বিশেষজ্ঞেন —

‘ চিলার দেবু কালোরুলি শারিয়
তিরপুর মুলে —

মুক্তির কোলে অনুমতি আবুয়ে কীবু
তিরপুর কোলে —

মে চিলারু রিষ্টু দিয়ে চলে চেতু
খেন ন খেন, ’

44

এইসব চিমু কুকুত পাবি কৰিব আছে মোল দেবু
কোলা চিলারু রিষ্টু বেতে চিলা না, মুক্তির কোলি
অভিজ্ঞতা (৫) যৈত্যুগে পুনরাবৃত্ত পুনরাবৃত্ত পুনরাবৃত্ত

ପୁଣେ ଦେଖି ତେବେ ହୃଦୟରେ କିମ୍ବାଳି ଗୋଟିଏ ମାନୁମ୍ବର
ଜୀବନ ଲେଖନ କରେ, ଯାନ୍ତେ ଅନ୍ୟତଥାକୁ ମେଳେ କିମ୍ବାଳି
ହୃଦୟରେ କାଳାଙ୍କିତ କରିବାରେ ତା ଗୋଟିଏ ମହିନେ କାହିଁ
ଚାହନ ନା,

‘ହୁଲୁ ହୁଲୁକି ନା ହୁଲୁକି’ କଥିତିଥିର କବି ଏବେ ମାରେ
ଦୁଇଶତାବ୍ଦୀର ଏକାଟି ବଜାଲେ ମେଧ୍ୟ ଜୀବନ ମନ୍ତ୍ର ପ୍ରେସର
ମିଶ୍ରମଭାବର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କବି ଏକାଟି ଅନ୍ତର୍ବାଞ୍ଚି ଶେଷର
ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉପରେ ଅଛି ଦ୍ୱାରା ବାନ୍ଧିବାରେ ବାନ୍ଧିବାର
ଶୁଣିବାରେ ଦ୍ୱାରା ବାନ୍ଧିବାରେ ମାତ୍ର, ମାତ୍ରରେ କୁଣ୍ଡ ଥିଲେ ହୃଦୟର
ମାଝୁଁ ମେଳି କଥେ କୋହିଲି କୁଣ୍ଡ ହୃଦୟରେ ହେଲେ;
ତେବେଳି ଲୋକ ଗାଁର ଉଲ୍ଲଦ୍ଧ ଦେଖିବା । ୧୨୬ ପୋତୁଙ୍କଣ୍ଠେ ମିଶ୍ରମର
ବ୍ୟକ୍ତି ଯିନ୍ଦ୍ରିୟ ଆତି କବି ଶୁଣିବାରେ ବାନ୍ଧିବାରେ,
ଏହି ଅନ୍ତର୍ବାଞ୍ଚି ମେଧ୍ୟରେ ଗାଁର ବନ୍ଦୁ ‘ଲକ୍ଷ୍ମୀହୃଦୟ ପ୍ରଗମାତ୍ର
ଦେଖନ ମେଧ୍ୟରେ ଦ୍ୱାରା କୁଣ୍ଡ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦୁ କୁଣ୍ଡ ଦେଖି, ତେବେଳି
ଏହି ଅଜ୍ଞାଲାତି ଏହି ଜୀବନେ ମନ୍ତ୍ରର କଥା ମାତ୍ର କଥିପୁ ଦେଖି,
କବି ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିର ବ୍ୟକ୍ତିରେ

‘ଚୋଧନ କୁଣ୍ଡର ମେଧ୍ୟ ଗାଁର ଉପରେ ଏହି ବ୍ୟକ୍ତି
ବେ ମରନ୍ତି,

କୋଣ୍ଡର କୁଣ୍ଡର ଲକ୍ଷ୍ମୀହୃଦୟ ପ୍ରଗମାତ୍ର,

15

କେବଳ ଦ୍ୱାରା କୁଣ୍ଡର କଥାର ବନ୍ଦୁ କବାର ବ୍ୟକ୍ତି,

କାଳ କାମରେ ଏହି ଦେଖନ୍ତି କୋଣ୍ଡର ମେଧ୍ୟ ମେଧ୍ୟରେ
ଦେଖିବାରେ କମ୍ପି ବ୍ୟକ୍ତି ହୃଦୟରେ, ଏହି ମେଧ୍ୟରେ କାମରେ ଏହି
ଦେଖନ୍ତି କମ୍ପି ପାରିବିଲା (ତେବେଳି) ହୃଦୟ ମେଧ୍ୟ କୋଣ୍ଡର
ମେଧ୍ୟରେ ଏହି ହୃଦୟରେ କୋଣ୍ଡର ମେଧ୍ୟରେ ହୃଦୟରେ ଏହି କୋଣ୍ଡର
ମେଧ୍ୟ ଏହି ଦେଖନ୍ତି ଏହି ସିଂହାରେ ଏହି ଦେଖନ୍ତି । ୨୧୫ ନାହିଁ
ଦେଖନ୍ତି କମ୍ପି କୁଣ୍ଡ କମ୍ପି, କାଳ କମ୍ପି ଜୀବନରେ କମ୍ପି
କମ୍ପିର ନିର କମ୍ପି କମ୍ପି କମ୍ପି,

ମୁଣ୍ଡ ପୂର୍ବକ ଏ ପୂର୍ବକ ଅନିତାର ମୋ ବେଳିଦ୍ଵୀପ
କବି ଜୀବିଧୂତ ଉତ୍ସବର ମୁଖ ଗଲାର ନିଜିପଥ
ଲାକ୍ଷମ୍ଯ ମେହାର ପ୍ରେମର ଉତ୍ସବ, ଏ କବି ତଥ
ପୋତାଙ୍କିମାର ମୁଖ ଚାହୁଁ ହୃଦୟ କରୁ ଦେବାର ମୁହଁ—
ମୁଣ୍ଡ ପୂର୍ବକ ଏ ପୂର୍ବକ ଅନିତାର ମୋ ବେଳିଦ୍ଵୀପ

ବୋଲି କାହାର ଏହି ସୁଖପାଦନ କୁଳର କୁଳ କୋ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, କାହିଁ ଗନ୍ଧାର (୨୫ ବେଶ୍ଵର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଳ୍ପତ୍ତି
ଦେଇ ଯେହି ତେ ଜାଃ ଲାଙ୍ଘନୀ, ଅନ୍ତିମ (୨୯୫ ପୂର୍ବ) ପ୍ରମାଣିତ
ପୂର୍ବତ୍ତିଯ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥାରୁ, ଓ ପ୍ରକାଶିତ
କିମ୍ବା ପରମାତ୍ମାର ମୂର୍ତ୍ତି କାଳୀ କାନ୍ତିକ, ଏ ପ୍ରକାଶିତ
ଦ୍ୱାରା ବେଶ୍ଵରର ଏହି ମହାତ୍ମା ଦୈତ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅବିନ୍ଦନ
ଦ୍ୱାରା କାହିଁ ଦ୍ୱାରା, ତାହା କାହିଁକିଟିକେ ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ କରାଯାଇଲା
ମହା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପରମାତ୍ମାର କାନ୍ତିକ ଏହି ପ୍ରକାଶିତରେ
ବେଶ୍ଵର ଦୁରଜୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ (ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପାତ୍ର କାନ୍ତିକ ମୂର୍ତ୍ତି
ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ କରି). । କାହାର କାନ୍ତିକ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ
ପରମାତ୍ମା କାହିଁକି ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ,

16

→ ଅଧିଳାଦ୍ଵାରା ଉତ୍ସବପର୍ମ୍ୟ ଏଇ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କବିତାଶୁଳିର ଶର୍ଣ୍ଣୀ—
ତୋହର ଇଲ 'ଜୀବି ଯାହା', ୧୯୮୮ ଖେଳି ରାଜି ଏବଂ
କବିତାଟି 'କ.ଟି' କବିତା ଓ ଏକଲବ୍ୟ (୧୯୯୮) କଥାପରିଚ୍ଛେନ
ସିନ୍ତରିତ, 'ଜୀବି ଯାହା' ଏକାଟି ସାର୍ଵର ଦେଖାପ୍ରେମେର କବିତା—

ଯୁଦ୍ଧ ଭୁବନେ ବିଲାସ ତାର୍ଯ୍ୟ ମଣିଷଙ୍କ ମଞ୍ଚଲିତ ଏହି
କବିତାର ଜୀବି କତତୁ ବକାନା ଶ୍ରୀକୃକ ମହାରାଜୀ ଯୁଦ୍ଧ ଆଗିତ
ମାତୃଭୂର ମଞ୍ଜ ନମ, ଦେଖାପ୍ରେମେର 'ଯୁଦ୍ଧ ଭୁବନେ ଯାହାର କଥା
କୁଠ ହୁଏଇଁ, ଗର୍ଜିବିଲି ଜୀବି' ତାର ଦେଖ ଜୀବି ଯୁଦ୍ଧ ଏହିଏ
ଦେଖାର ହେଲେ ଗିରିଏ ଏହି କବିତା—

ଦେଖାପ୍ରେମେ ଆସିଲି ହଜୁଆର ମର ଦେଖ ଯିବାଗେର ଯୁଦ୍ଧରୀ
ମେନେ କାବିକେ ଶ୍ରୀମିତି କହେଇଁ ଜୀବି ଦେଖ ଆସିଲାଗାଇ ଏ ମୋଳି-
ଅପି ଏକମଧ୍ୟ କବି ତାର୍ଯ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧଭୂତି ଦୋଗିମ୍ବାଦୁଳ ଏ କଥା
ଯିଚିନ୍ତି ଯୁଦ୍ଧରେ ପାରିନିତ ହୁଏଇଁ, କବିତାର ଶୁଭଜତ୍ତର କବି
ମେହି ଯୁଦ୍ଧରେ ପାରିନିବି ଯୁଦ୍ଧ ସିରକୁ ଜୀବି ଯୁଦ୍ଧରେ—

"ଏ ଯେବେ ଯୁଦ୍ଧ କାନ୍ଦିଲି, ଯିବାଗେ ଯୁଦ୍ଧ ଭୁବନେ
ଯୁଦ୍ଧ, ଯୁଦ୍ଧ କାଲ, ଯୁଦ୍ଧ କାଲନାଗିନୀର ଯୁଦ୍ଧ
ଯୁଦ୍ଧ କଜାଲେର, ଯୁଦ୍ଧକାଳ ଯିବା ଯୁଦ୍ଧ ଯୁଦ୍ଧ ଯୁଦ୍ଧ
ଯୁଦ୍ଧ ଏ ଜୀବି ଯୁଦ୍ଧ ଯୁଦ୍ଧ ଯୁଦ୍ଧ ଯୁଦ୍ଧ ଯୁଦ୍ଧ ଯୁଦ୍ଧ,"

ଦେଖାପ୍ରେମେ ଯିବାଗେର ମର ତିଜାନିତ ଶାନ୍ତିକୁ ସମଝୁବି ତୁଳା
ଏବଂ ଯୁଦ୍ଧ ହେବେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ତିମତେ ହେବାଦୁଲ, ମର ଯୁଦ୍ଧରୀ କେବଳ
ଦେଖିଯା ଅଜ୍ଞମକେତେ ପଣ୍ଡନ ବର୍ତ୍ତି ଦେଖି ଯିବାଗେର ପରି ଦେଖିବା ଯବୁ
ଯିବାହିନୀ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗେ ହେଉଥିବା ଜୀବନ, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଆବେ
ଯିବୁତ ଯୁଦ୍ଧ ତାଦେର ତେବେ ମେନ ତୋତିକଟି, କାଲନାଗିନୀର ଦୁଧ
ହୁଏ ପୁରୀନ କାବିତ ଏକାଟି ମରୋବର ମା କାଲନାଗିନୀର ଯିମି ପୁନ,
ଏହି ଯିମାନ ମହିନର ହୁଏ ଯେତେ କାହାର ନିଷ୍ଠାର ନେଇ, ଡେଶ୍‌ବିନ୍ଦୁ
ଦିନ ଶଳିକେ ଶାନ୍ତ ହୁଏଇଁ ତୈସେ ଜୀବି, ତାର୍ହି ହୋଇବିବି ଯୁଦ୍ଧର
ବରି

କବି ଏହି କବିତା ତାଙ୍କ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ତାଜିତର ଦର୍ଶକ ହୁଏଇଁ
ଉଦ୍ବନ୍ନ ଜୀବନେ ଭନ୍ଦୁକର ତିକପ୍ପାର କଥା, ଉଦ୍ବନ୍ନ ଦୀବତର ଭକତି
ହଳକୁଣ୍ଡିତ ତାଜିତ ମାନୁମ ମାନି ବାହୁବିଲୀ ହୁଏ ଯୁଦ୍ଧ ଯୁଦ୍ଧର ପାଇବାର

ଶ୍ରୀ ମାଧୁବିନ୍ଦୁ, ପ୍ରେସ୍ ହୋଲ୍ଡିଂ, କାନ୍ତପୁର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
ପାଞ୍ଜି ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପ୍ରକାଶକ ପରିଷଦ୍

୧୪

ଏହାର କବି ଶାନ୍ତିଦାସଙ୍କିଳ କୁଞ୍ଚାର୍ଯ୍ୟ ବିଲାପ ଜୀବନର
ପ୍ରିୟ ପୁଣି ସିନ୍ଧୁରେ —

ଏହାର ଦ୍ୱୀପ କହିଲା କୁଞ୍ଚାର୍ଯ୍ୟ / କହିଲା କହିଲା ଏହାର

ଗତ ଥିଲା ଆହୁରି ହେଲା / କହିଲା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ,

ଶାନ୍ତିଦାସଙ୍କିଳ ପାଞ୍ଜି ଜିଲ୍ଲାର କୁଞ୍ଚାର୍ଯ୍ୟ ହେଲାର ଲୋକ
ବୀକାଳୀସ ତୁମିର ବଣ ପୁଣି ସିନ୍ଧୁରେ, ଏହି ତୁମି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
ରହାରୁ ଶୁଣିବ ନାଁ, ଅନ୍ତରୀଳ, ଏହି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲା ବୋଲିଲା
ଶୀଘ୍ର ପ୍ରକାଶକ ପ୍ରକାଶକରେ ଏହାର କାହିଁବ ନାଁ।

କବି ଦେଖିଲା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ମୁକ୍ତିକୁଟି ପୁଣି ସିନ୍ଧୁରେ
ଆବେଦନି, ତିନି ମୁକ୍ତିକୁଟି ମୋତ୍ତମା କରି ଲାଇବିଲୁଛାନ୍ତି
ବଲୁଛନ୍ତି —

‘ତୁ କିମ୍ବା ଦିଲାମ ମିଳା କିମ୍ବା ହାତି ପ୍ରକାଶକରୀ’

‘ତୁ କିମ୍ବା ତୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କାହାର ହେଲା ନାଁ’

ଏହି କାହାର ଶ୍ରୀ ଦ୍ୱୀପ କବି ଜୀବନ ମାଧ୍ୟମର ଶ୍ରୀ ଦ୍ୱୀପ
ଆଚିକୁ ବୀକାଳୀସ ଦ୍ୱୀପ ବଣ ନାହିଁ, କହିଲା ଶୁଣିବ ଶୁଣିବ କୁଞ୍ଚାର୍ଯ୍ୟ,
ତିମାର ବାହି କାହାର ପାଞ୍ଜି ହେଲା ନାଁ, କହିଲା ଶୁଣିବ
ପ୍ରକାଶକ କାହିଁ ଦ୍ୱୀପ ହେଲା ନାଁ ଏବୁ ତୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
ରହାରୁ ନାଁ —

କବି ଶାନ୍ତିଦାସଙ୍କିଳ ଦ୍ୱୀପ ପାଞ୍ଜିରେ ପ୍ରକାଶକ
ମିଶିଥାନ କବି ଏହି ନାନି ମନ୍ତ୍ରୀ ଶୁଣିବ ତୁ କୁଞ୍ଚାର୍ଯ୍ୟରେ
ଦୀର୍ଘ ଜୀବନେ ଆବଶ୍ୟକ ମୁକ୍ତିକୁଟି ହେଲା, ପ୍ରକାଶକ ମୁକ୍ତିକୁଟି
କୋମଳମୁକ୍ତ ନାଁ ତାର ଉତ୍ତର ଆଦାକୁ ଆରାଳା କାହାରେ ହେଲାରେ, ତୁର ପ୍ରକାଶକ
ଦେଇ ଦେଇ ଏକ ଗାଲିର ପାଞ୍ଜାର, ଏହି ତୁମିରେ କାହିଁବ
ନାଁ — ‘ତୁମି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କାନ୍ତପୁର କାନ୍ତପୁର,
କାନ୍ତପୁର —

ମରଦିଲ ଶ୍ରୀ ଦ୍ୱୀପ କାନ୍ତପୁର ଦେଇ ଗାଲ ଦେଇ ଗାଲ ଶୁଣିବ ଶୁଣିବ
ତୁମିରେ ଭାବିଜିକ ତୋର ମୁକ୍ତ କବି କିମ୍ବା କିମ୍ବା ଏହି ବିନାର ମୁକ୍ତ
ଏହି ଉତ୍ତରରେ ।